

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 38/2011-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. februára 2011 predbežne prerokoval sťažnosť P. P., M., t. č. v vo väzbe, zastúpeného advokátom JUDr. Š. M., N., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Nitra sp. zn. 21 Tp 132/2010 z 25. októbra 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. P. o d m i e t a pre nedostatok právomoci.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. decembra 2010 doručená sťažnosť P. P., M., t. č. v Ústave na výkon väzby Nitra (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Š. M., N., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 21 Tp 132/2010 z 25. októbra 2010 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol „... Rozhodnutím OS Nitra sp. zn. 21Tp/23/2010 zo dňa 8. 2. 2010... vzatý do väzby...

Dňa 19. 8. 2010 som si podal... žiadosť na KP Nitra o prepustenie z väzby na slobodu. O tejto... žiadosti opätovne rozhodoval OS Nitra, ktorý vydal uznesenie sp. zn. 21Tp/132/2010, ktorým... žiadosť zamietol, nakoľko...naďalej trvajú dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a, c/ Tr. por. a zároveň neprijal ani môj písomný sľub a zamietol aj moju žiadosť o nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka... OS Nitra toto uznesenie vydal dňa 28. 10. 2010, pričom môjmu obhajcovi bolo doručené dňa 9. 11. 2010. Teda od podania žiadosti len do rozhodnutia na súde I. stupňa a jeho doručenia uplynulo viac ako 79 dní, to sú skoro 3 mesiace.“.

Sťažovateľ je toho názoru „... že takýmto postupom boli zásadným spôsobom porušené moje práva na rozhodnutie o zákonnosti väzby urýchlene, resp. bez zbytočných prieťahov podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a čl. 17 ods. 1, 2, 5 Ústavy SR a to postupom OS Nitra.“.

Sťažovateľ sa tiež nestotožňuje s dôvodmi, pre ktoré bol ponechaný vo väzbe, keď konštatuje: „OS Nitra v tomto uznesení poukázal na to, že dôvodom pre moje ponechanie vo väzbe je okrem iného aj hrozba vysokého trestu za spáchanie OZZ podľa § 221 ods. 1, 4 písm. a/ Tr. zák. Tu chcem poukázať na to, že samotná hrozba vysokého trestu nie je spôsobilým väzobným dôvodom. Na to, aby hrozba vysokého trestu bola dôvodom pre tzv. útekovú väzbu musia pristúpiť a predovšetkým byť preukázané aj iné skutočnosti. Tieto ďalšie skutočnosti nemôžu byť všeobecnej povahy. Musia byť konkrétne a musia vyplývať z konania obvineného, prípadne z iných skutkových okolností, z ktorých možno bezpečne vyvodit', že tu naozaj je dôvodná obava, že pre hrozbu vysokého trestu by obvinený mohol ujsť, alebo sa skrývať, aby sa tak vyhol tr. stíhaniu alebo trestu. Tieto skutočnosti však z horeuvedeného uznesenia OS Nitra nevyplývajú. Taktiež sa nemôžem stotožniť, že je u mňa daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. To prečo daný dôvod väzby naďalej trvá z horeuvedeného uznesenia OS Nitra vôbec nevyplýva.

Ústava čl. 17 ods. 2 viaže každé pozbavenie osobnej slobody na zákonné dôvody, v čl. 17 ods. 5 špecificky vo vzťahu k väzbe vyžaduje naplnenie zákonných dôvodov pre túto formu pozbavenia osobnej slobody a zároveň vyžaduje rozhodnutie súdu o väzbe. Záver, ktorý vyplýva z ústavného vymedzenia práva na osobnú slobodu je, že súd rozhodujúci o väzbe musí existenciu konkrétneho zákonného väzobného dôvodu skúmať a preukázať, ak ma rozhodnúť o takom zásadnom zásahu do práv obvineného ako je väzba. Súčasťou ústavného práva obvineného na osobnú slobodu je aj právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia o väzbe, ktoré zrozumiteľným zákonným a najmä preukázaným a teda ústavne komformným spôsobom potvrdí skutočnú existenciu niektorých zo zákonných dôvodov väzby.

Vychádzajúc z uvedeného odôvodnenia horeuvedeného uznesenia nijak nemožno vyvodit' ako z môjho konania prípadne z iných skutočností vyplýva dôvodná obava, že som pre hrozbu vysokého trestu mohol ujsť, alebo sa skrývať, aby som sa tak vyhol tr. stíhaniu alebo trestu a taktiež z neho nemožno vyvodit' z Čoho vyplýva obava, že budem naďalej pokračovať v páchaní tr. činnosti. Podľa môjho názoru uznesenie OS Nitra nespĺňa zákonné požiadavky na odôvodnenie uznesenia.“

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„1. Okresný súd Nitra uznesením sp. zn. 21Tp/I32/2010 zo dňa 25. 10. 2010 porušil základné právo Petra Petrova na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy SR.

2. Uznesenie OS Nitra sp. zn. 21Tp/I32/2010 zo dňa 25. 10. 2010 sa zrušuje a sťažovateľ sa prepúšťa z väzby na slobodu.

3. Okresný súd v Nitre je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia a to do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.

4. Ústavný súd SR priznáva sťažovateľovi ako primerané finančné zadostučinenie peňažnú sumu vo výške 1.000,- €, ktoré mu je povinný zaplatiť OS Nitra a to všetko do 1 mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu podľa § 56 ods. 4, 5 Zákona o ústavnom súde a to na účet právneho zástupcu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Konanie o sťažnostiach je bližšie upravené predovšetkým v § 49 až § 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné sťažnosti alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy uznesením okresného súdu.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd je založená na základe princípu subsidiarity. Zo subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplýva, že ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa môže domôcť ochrany svojho základného práva alebo

slobody využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci, odmietne takúto sťažnosť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na prerokovanie (mutatis mutandis napr. I. ÚS 103/02, I. ÚS 269/06). Z uvedeného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha ústavnému súdu právomoc zaoberať sa namietaným porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu (mutatis mutandis I. ÚS 78/99). Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd sťažovateľa je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k základnému právu alebo slobode, porušenie ktorých sa namieta, a ktorý mu umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojich základných práv.

V danom prípade bol sťažovateľ oprávnený podať proti uzneseniu okresného súdu odvolanie, o čom bol okresným súdom poučený. Z toho vyplýva, že sťažovateľ mal k dispozícii účinný právny prostriedok na ochranu svojich práv, o ktorom bol oprávnený rozhodnúť krajský súd, čo vylučuje právomoc ústavného súdu.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

Ústavný súd zdôrazňuje, že sťažovateľ sa v petite sťažnosti domáhal vyslovenia porušenia svojich základných práv uznesením okresného súdu a jeho zrušenia ústavným súdom.

V odôvodnení sťažnosti sťažovateľ síce uvádza, že okresný súd pri rozhodovaní o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu nepostupoval urýchlene a bez zbytočných odkladov, avšak v petite sťažnosti sa už sťažovateľ nedomáhal toho, aby ústavný súd vyslovil porušenie jeho základných práv aj postupom okresného súdu pri rozhodovaní o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu.

V sťažnosti je výrazne oddelený petit od jej ostatných častí. Ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť

ústavného súdu návrhom sa vzťahuje najmä na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti (m. m. III. ÚS 2/05, II. ÚS 19/05), keď navyše znenie petitu sťažnosti vzhľadom na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľa nemá ústavný súd dôvod spochybňovať.

V danom prípade to znamenalo, že ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť iba v rozsahu korešpondujúcom s návrhom na rozhodnutie vo veci samej (petitom). S prihliadnutím na tieto skutočnosti tak nebolo možné, aby ústavný súd preskúmal postup okresného súdu pri rozhodovaní o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu a následne prípadne vyslovil porušenie jeho základných práv týmto postupom okresného súdu.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľa uplatnených v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. februára 2011